

Ročná správa o nezrovnalostiach za rok 2021

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK	3
ZHRNUTIE	5
Úvod	7
1 DEFINÍCIE	9
2 PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ	11
2.1 Tradičné vlastné zdroje.....	11
3 VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ	14
3.1 Oznamovanie nezrovnalostí na OLAF EK	14
3.2 Kohézna politika za rok 2021.....	15
3.2.1 Predvstupové fondy	15
3.2.2 Programové obdobie 2004 – 2006.....	15
3.2.3 Programové obdobie 2007 - 2013.....	16
3.2.4 Programové obdobie 2014 - 2020.....	20
3.2.5 Opatrenia v boji s pandémiou COVID-19 a Plán obnovy.....	24
3.3 Spoločná poľnohospodárska politika za rok 2021.....	25
3.3.1 Programové obdobie 2004 - 2006.....	26
3.3.2 Programové obdobie 2007 - 2013.....	26
3.3.3 Programové obdobie 2014 - 2020.....	27
3.3.4 Opatrenia v boji s pandémiou COVID-19	29
ZÁVER	30

ZOZNAM SKRATIEK

AMIF	-	Fond pre azyl, migráciu a integráciu
CO	-	Certifikačný orgán (MF SR)
CÚ	-	Colný úrad
ČŠ	-	Členský štát
EK	-	Európska komisia
EFRH	-	Európsky fond pre rybné hospodárstvo (PO 2007 - 2013)
EFRR	-	Európsky fond regionálneho rozvoja
ENRF	-	Európsky námorný a rybársky fond (PO 2014 - 2020)
EPFRV	-	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (PO 2014 - 2020)
EPPO	-	European Public Prosecutor's Office (Úrad európskeho prokurátora)
EPZF	-	Európsky poľnohospodársky záručný fond
ESF	-	Európsky sociálny fond
EŠIF	-	Európske štrukturálne a investičné fondy
EURI	-	European Union Recovery Instrument
EÚ	-	Európska únia
FEAD	-	Fond Európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby
FR SR	-	Finančné riaditeľstvo SR
FS SR	-	Finančná správa SR
HND	-	Hrubý národný dôchodok
IMS	-	Irregularity Management System
Interreg V-A SK-ČR	-	Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika
Interreg V-A SK-AT	-	Interreg V-A Slovenská republika - Rakúsko
IROP	-	Integrovaný regionálny operačný program
IS	-	Informačné systémy
JAC	-	Jednotné analytické centrum
KF	-	Kohézny fond
KÚFS	-	Kriminálny úrad finančnej správy
MF SR	-	Ministerstvo financií SR
MPaRV SR	-	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MRK	-	Marginalizované rómske komunity
NAKA	-	Národná kriminálna agentúra
NFP	-	Nenávratný finančný príspevok
NIKA	-	Národná implementačná a koordinačná a autorita
NZR	-	Nezrovnalosť
OČTK	-	Orgány činné v trestnom konaní
OdVK BA	-	Oddelenie vnútornej kontroly Bratislava
OdVK BB	-	Oddelenie vnútornej kontroly Banská Bystrica
OFZ EÚ v SR	-	Ochrana finančných záujmov EÚ v SR
OKpPaTVZ	-	Oddelenie kontrol po prepustení a TVZ
OLAF EK	-	Európsky úrad pre boj proti podvodom
ONÚ OLAF	-	Odbor Národný úrad pre OLAF
OP	-	Operačný program
OP BK	-	Operačný program Bratislavský kraj
OP D	-	Operačný program Doprava
OP EVS	-	Operačný program Efektívna verejná správa
OP II	-	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OPIS	-	Operačný program Informatizácia spoločnosti

OP KaHR	-	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
OP KŽP	-	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP ĽZ	-	Operačný program Ľudské zdroje
OP RH	-	Operačný program Rybné hospodárstvo
OP TP	-	Operačný program Technická pomoc
OP V	-	Operačný program Vzdelávanie
OP VaI	-	Operačný program Výskum a inovácie
OP VaV	-	Operačný program Výskum a vývoj
OP Z	-	Operačný program Zdravotníctvo
OP ZaSI	-	Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
OP ŽP	-	Operačný program Životné prostredie
p. b.	-	Percentuálny bod
PCS SR-ČR	-	Program cezhraničnej spolupráce SR - Česká republika
PO	-	Programové obdobie
PPA	-	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	-	Program rozvoja vidieka
RO	-	Riadiaci orgán
ROP	-	Regionálny operačný program
RSoN	-	Ročná správa o nezrovnalostiach
SIEA	-	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SO/SORO	-	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SOP ĽZ	-	Sektorový operačný program Ľudské zdroje
SOP PaS	-	Sektorový operačný program Priemysel a Služby
SoZN	-	Správa o zistenej nezrovnalosti
SPP	-	Spoločná poľnohospodárska politika
SR	-	Slovenská republika
ŠR	-	Štátny rozpočet
T	-	Typ nezrovnalosti
TVZ	-	Tradičné vlastné zdroje
ÚV SR	-	Úrad vlády SR
ÚVA	-	Úrad vládneho auditu
ZFEÚ	-	Zmluva o fungovaní Európskej únie
ŽoP	-	Žiadosť o platbu

ZHRNUTIE

RSoN obsahuje informácie o všetkých nezrovnalostiach zaevidovaných v roku 2021¹ do systému Európskej komisie (IMS), ktorý slúži na evidenciu a reportovanie nezrovnalostí na EK. **RSoN obsahuje** kvantitatívne zhodnotenie nezrovnalostí za jednotlivé PO a OP. RSoN slúži na porovnanie SR s ostatnými štátmi EÚ, prípadne na identifikáciu problémov v oblasti nezrovnalostí.

Téma nezrovnalostí, ktorá je spracovaná v tejto správe, sa týka tak príjmovej, ako aj výdavkovej časti rozpočtu EÚ. V roku 2021 bolo na **príjmovej strane** rozpočtu EÚ spolu oznámených 7 prípadov nezrovnalostí za TVZ, ktoré predstavovali sumu vyše **870 tis. EUR** (v roku 2020 to bolo 10 prípadov v celkovej sume vyše 378 tis. EUR). Na odhalení najväčšieho počtu nezrovnalostí sa v roku 2021 podieľal Colný úrad Trnava. Celkovo je od vstupu Slovenska do EÚ naďalej otvorených 7 prípadov v súhrnnej hodnote takmer 1,7 mil. EUR.

Čo sa týka **výdavkovej časti rozpočtu EÚ**, všetky programy za skrátené **PO 2004 - 2006** sú už uzatvorené, s výnimkou SOP PaS. Ojedinele sa vyskytne ešte aj v týchto OP nová nezrovnalosť (v roku 2021 však nebol zaevidovaný ani jeden nový prípad), prípadne aktualizácia už zaevidovanej nezrovnalosti v IMS. Otvorených zostáva naďalej 46 prípadov so zostatkovou sumou takmer 3,6 mil. EUR za zdroj EÚ (v roku 2020 to bolo na úrovni vyše 4,5 mil. EUR za zdroj EÚ). Čo sa týka SPP, aktuálne je otvorených ešte 7 prípadov so zostatkovou sumou takmer 780 tis. EUR.

Aj keď je **PO 2007 - 2013** už ukončené, bolo v roku 2021 v IMS vytvorených v rámci štrukturálnych fondov a KF 46 iniciálnych prípadov (živých v čase vypracovania RSoN) v celkovej sume približne 64 mil. EUR. Najväčší počet iniciálnych hlásení bol z hľadiska početnosti aj finančného objemu evidovaný za OP D (18) v celkovej sume približne 31 mil. EUR. Dôvodom vysokého počtu evidovaných nezrovnalostí za OP D bolo vyriešenie a uzavretie problematiky kartelu stavebných spoločností po dohode medzi EK a SR až v roku 2021. V tomto roku bolo spolu vrátených vyše 281 mil. EUR. V IMS je ku dňu 12. 04. 2022 otvorených za celé PO ešte 619 prípadov s celkovou zostatkovou sumou približne 378 mil. EUR. V roku 2021 boli v rámci SPP za PO 2007 - 2013 v IMS evidované iba tri iniciálne hlásenia za OP RH v celkovom objeme vyše 430 tis. EUR. Dva prípady boli podvodné. Aktuálne je v IMS otvorených za celé PO ešte 101 prípadov so zostatkovou sumou vyše 22,5 mil. EUR.

V **PO 2014 - 2020** je najvyšší počet iniciálnych hlásení evidovaných v IMS za rok 2021 za IROP. Vo finančnom vyčíslení je to OP II v celkovom finančnom objeme za vyše 190 mil. EUR, čo predstavuje až 68 % celkového objemu nahlásených iniciálnych nezrovnalostí. Celkový počet iniciálnych prípadov nahlásených do IMS za rok 2021 v oblasti poľnohospodárskej politiky, ktoré sú aktuálne aj otvorené

¹ V článku 2 vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2015/1974 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Kohézny fond a Európsky námorný a rybársky fond, 2015/1975 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Európsky poľnohospodársky záručný fond a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka, 2015/1976 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby a 2015/1977 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 514/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Fond pre azyl, migráciu a integráciu, a o nástroj pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia, sa stanovuje harmonogram oznamovania nezrovnalostí.

bol 11, v celkovej sume vyše 1,7 mil. EUR. Čo sa týka kvalifikácie iniciálnych prípadov v rámci SPP boli v roku 2021 za toto PO v IMS nahlásené 4 podvodné hlásenia v celkovej sume takmer 103 tis. EUR.

Každý OP je špecifický z hľadiska štruktúry a finančného rámca jednotlivých implementovaných projektov. Niektoré OP implementujú nižší počet projektov s vysokou finančnou alokáciou na jeden projekt, iné OP implementujú vysoký počet projektov s menšou finančnou alokáciou na jeden projekt. Táto skutočnosť ovplyvňuje či už početnosť alebo výšku jednotlivých hlásení/nezrovnalostí evidovaných v IMS vo väzbe na dotknutý OP.

Úvod

EÚ je jedinečnou hospodárskou a politickou úniou 27 európskych krajín, v rámci ktorých vykonáva svoje právomoci v oblastiach zabezpečenia stability, rastu a prosperity a prispieva k nárastu životnej úrovne jej občanov. Opatrenia v oblasti hospodárskej politiky realizuje predovšetkým prostredníctvom svojho rozpočtu, ktorý spravuje EK, a to formou priameho alebo zdieľaného riadenia. Podstatou zdieľaného riadenia rozpočtu EÚ je, že EK má možnosť spravovať svoje prostriedky prostredníctvom orgánov ČŠ. V podmienkach SR prebieha touto formou transfer finančných prostriedkov z EŠIF². Okrem EŠIF sú v rámci zdieľaného hospodárenia poskytované finančné prostriedky EÚ aj z iných fondov, ako napríklad AMIF alebo FEAD.

Reakciou EÚ na výrazný pokles ekonomík členských krajín v dôsledku celosvetovej pandémie bolo schválenie dočasného nástroja obnovy, tzv. **„NextGenerationEU“**. Ide o súbor opatrení, v rámci ktorých je pripravených pre členské krajiny EÚ 806,9 mld. EUR. Tieto finančné prostriedky majú pomôcť napraviť bezprostredné hospodárske a sociálne škody spôsobené pandemiou koronavírusu. Hlavným nástrojom financovania NextGenerationEU je „Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti“, z ktorého sa poskytujú úvery a granty vo výške 672,5 miliardy EUR na podporu reforiem a investícií realizovaných krajinami EÚ. Cieľom je zmierniť hospodársky a sociálny vplyv pandémie koronavírusu a dosiahnuť, aby boli európske hospodárstva a spoločnosti udržateľnejšie, odolnejšie a lepšie pripravené na výzvy a príležitosti, ktoré prináša tzv. zelená a digitálna transformácia. Prostriedkom na čerpanie týchto dodatočných finančných zdrojov pre ČŠ sú plány obnovy a odolnosti, po ich schválení zo strany EK. Dňa 21. júna 2021 vyhodnotila EK pozitívne slovenský plán obnovy. Pre SR je alokovaných približne 6 miliárd EUR v grantoch. Výšku celkovej alokácie podrobne určuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti.

Ďalšou výzvou pre EÚ je vojenská agresia Ruska voči Ukrajine, ktorá sa začala 24. februára 2022. V jej dôsledku opustilo svoje domovy viac ako 10 mil. ľudí a až štyri mil. utiekli do zahraničia (vrátane SR). Vďaka tzv. **„Akčnému plánu Kohéznych opatrení na podporu utečencov v Európe“** (CARE) budú môcť ČŠ nevyčerpané fondy EÚ z PO 2014 - 2020 flexibilne presmerovať na núdzovú podporu pokrývajúcu základné potreby ľudí utekajúcich pred ruskou inváziou na Ukrajinu. Fondy EÚ tak môžu využiť na služby, dočasné ubytovanie, dodávky potravín, zdravotnú starostlivosť a iné.

V zmysle článkov 310 a 325 ZFEÚ Európska únia vyžaduje, aby členské štáty v úzkej spolupráci bojovali proti podvodom a akejkoľvek nezákonnej činnosti poškodzujúcej finančné záujmy Únie a súčasne sú členské štáty povinné prijať rovnaké opatrenia na zamedzenie podvodom poškodzujúcich finančné záujmy Únie, aké prijímajú na zamedzenie podvodom poškodzujúcich ich vlastné finančné záujmy. Členské štáty koordinujú svoju činnosť zameranú na ochranu finančných záujmov Únie proti podvodom s podporou EK vo vzájomnej úzkej a pravidelnej spolupráci.

Podľa článku 2 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaní vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 sa pojem **finančné záujmy Únie** vzťahuje na príjmy, výdavky a majetok v rámci rozpočtu EÚ, rozpočtov inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr, ako aj rozpočtov, ktoré tieto subjekty riadia a monitorujú. Zároveň v zmysle článku 2 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva **finančné záujmy Únie** znamenajú všetky príjmy, výdavky a aktíva, ktoré sú pokryté rozpočtami Únie, inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie zriadených v súlade so zmluvami alebo rozpočty nimi priamo alebo nepriamo spravované a kontrolované, ktoré

² EFRR, ESF, KF, ENRF a EPFRV.

sú nadobudnuté prostredníctvom týchto rozpočtov alebo ktoré majú byť do týchto rozpočtov uhradené.

OFZ EÚ v SR predstavuje súbor procesov a opatrení ustanovujúcich pravidlá pre zabezpečenie efektívnosti a transparentnosti vytvárania zdrojov rozpočtu EÚ (poľnohospodárske poplatky, odvody z produkcie cukru, clá, zdroje založené na DPH, zdroje založené na HND), efektívnosti, účelnosti, účinnosti, hospodárnosti a transparentnosti nakladania s prostriedkami rozpočtu EÚ, rozpočtov ním spravovaných, ako aj nakladania s majetkom EÚ, jej inštitúcií a orgánov.

ÚV SR prostredníctvom ONÚ OLAF zabezpečuje a koordinuje ochranu finančných záujmov EÚ v SR. ONÚ OLAF v spolupráci s Pracovnou skupinou pre nezrovnalosti zriadenou pod Riadiacim výborom na ochranu finančných záujmov EÚ v SR každoročne vypracúva v zmysle úlohy č. B.2 Uznesenia vlády SR č. 18 zo 7. januára 2015 k Národnej stratégii OFZ EÚ v SR (Národná stratégia), ako aj v zmysle úlohy č. II, časti 4.2.2 Trvalé úlohy v oblasti odhaľovania nezrovnalostí Národnej stratégie RSoN, ktorá je v zmysle vyššie citovaného uznesenia vlády SR predkladaná na rokovanie vlády ako informatívny materiál do konca júna nasledujúceho kalendárneho roka a následne je zverejnená na webovom sídle ONÚ OLAF www.olaf.vlada.gov.sk.

1 DEFINÍCIE

Nezrovnalosť

V nariadení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (ďalej len nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95) je pojem „nezrovnalosť“ vymedzený ako akékoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia konania hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdavkovou položkou. Z tejto definície vychádzajú jednotlivé definície pre štrukturálne opatrenia, ako aj definície pre poľnohospodársku politiku.

V nariadení Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 pre **PO 2007 - 2013** sa nezrovnalosť pre štrukturálne fondy a KF definuje ako: akékoľvek porušenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré vyplýva z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu EÚ zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávnenou výdavkovou položkou. Pre poľnohospodárske fondy sa v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, pojem "nezrovnalosť" definuje odkazom na článok 1 ods. 2 nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95 a znamená akékoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, **dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných priamo v mene spoločenstiev**³ alebo účtovaním neoprávnenej výdajovej položky v rámci rozpočtu Spoločenstva. Nariadenia EK (ES) definujú pojem nezrovnalosť aj pre PO 2004 - 2006.

Pre **PO 2014 - 2020** v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 je definíciou pojmu nezrovnalosť „akékoľvek porušenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatňovania, vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní EŠIF, dôsledkom čoho **je alebo by bol negatívny dopad na rozpočet Únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávneným výdavkom**“.⁴

³ Pri definícii nezrovnalosti je nutné si uvedomiť, že suma nezrovnalosti je potenciálnou sumou a neviaže sa iba na reálne pochybenie, ale aj na také, ktoré by MOHLO mať za následok poškodenie rozpočtu EÚ. Nejde teda o reálny záväzok voči EK.

⁴ Rovnaké vymedzenie pojmu je uvedené v článku 2 ods. 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 z 11. marca 2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby .

Kvalifikácia nezrovnalosti

Z dôvodu rozlíšenia typov nezrovnalostí boli v systéme IMS a následne aj v systémoch ITMS a ITMS2014+ zavedené 4 druhy kvalifikácie, označujúce, o aký typ nezrovnalosti ide:

IRQ 0 - bez nezrovnalosti (napr. nepotvrdené podozrenie)

IRQ 2 - nezrovnalosť

IRQ 3 - podozrenie z podvodu v zmysle Dohovoru

IRQ 5 - podvod (preukázaný podvod)

Podvodná nezrovnalosť

Pod pojmom podvodná nezrovnalosť sa rozumie nezrovnalosť, v rámci ktorej existuje podozrenie z podvodného správania alebo bolo podvodné správanie aj preukázané (kvalifikácia IRQ 3 a IRQ 5). Konečné rozhodnutie o tom, či nezrovnalosť je v skutočnosti podvodom prináleží príslušným orgánom činným v trestnom konaní a súdom daného ČŠ. To znamená, že prípady pôvodne oznámené ČŠ ako potenciálny podvod môžu OČTK a súdy neskôr zamietnuť/zastaviť/oslobodiť spod obžaloby.

Nepotvrdené podozrenie

Stav kedy sa podozrenie vedúce k iniciálnej evidencii nezrovnalosti nepotvrdí.

Hlásenie v IMS

Predstavuje formu oznámenia prípadu nezrovnalosti EK prostredníctvom systému IMS.⁵ Dáta za fondy EÚ sú čerpané z národných evidenčných systémov, kam ich najčastejšie eviduje RO. Metodiku evidencie a spracovania SoZN v rámci EŠIF vypracováva CO MF SR.

⁵ V PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 existovala možnosť spájania viacerých nezrovnalostí do jedného hlásenia, pokiaľ sa nezrovnalosti týkali toho istého vecného zistenia, resp. tej istej nezrovnalosti a tie, ktoré sa týkajú toho istého projektu (operácie). V PO 2014 - 2020 už táto možnosť nie je. TVZ a SPP nezrovnalosti sa rovnako nespájajú do hlásení na EK.

2 PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ

Prostriedky do rozpočtu EÚ plynú z vlastných zdrojov a ostatných príjmov. Vlastné zdroje EÚ sú príjmy pridelené EÚ s cieľom financovať jej rozpočet, t. j. automatický príjem do rozpočtu EÚ, bez potreby dodatočného súhlasu národných orgánov. Systém vlastných zdrojov EÚ je možné rozdeliť na tradičné vlastné zdroje (t. j. najmä clá a odvody z produkcie cukru), zdroje založené na dani z pridanej hodnoty a zdroje založené na HND.

2.1 Tradičné vlastné zdroje

TVZ sú jednou zo zložiek súčasného systému vlastných zdrojov EÚ všeobecného rozpočtu EÚ, ktorá predstavuje clá, poľnohospodárske poplatky a odvody z produkcie cukru.

Vstupom SR do EÚ vyplynula povinnosť odvádzať finančné prostriedky do všeobecného rozpočtu EÚ, tak ako všetkým ostatným členským štátom. FS SR sa zúčastňuje na tvorbe všeobecného rozpočtu EÚ odvodmi TVZ a je zodpovedná za výber TVZ.

Subjektmi zapojenými do systému finančného riadenia vlastných zdrojov EÚ sú:

- ✓ MF SR;
- ✓ FR SR - sekcia colná, odbor colný, OKPaTVZ - centrálna úroveň;
- ✓ CÚ - miestna a regionálna úroveň;
- ✓ kontrolné orgány:
 - FR SR, sekcia inšpekcie a vnútornej kontroly, odbor vnútornej kontroly, OdVK BA, OdVK BB;
 - KÚFS.

Nezrovnalosti v oblasti TVZ

Jedným z nástrojov, ako aj náležitou súčasťou fungovania systému finančného riadenia vlastných zdrojov EÚ v SR, vrátane systému riadenia a ochrany TVZ v rámci FS SR je kontrolná činnosť, ktorá spočíva najmä v prevencii, odhaľovaní a prešetrovaní podvodov a nezrovnalostí, odstraňovaní zistených nedostatkov a príčin ich vzniku.

FS SR eviduje nezrovnalosti zistené v oblasti TVZ v elektronickej forme (sieťovej aplikácii OWNRES).⁶

Oznamuje sa každý prípad nezrovnalosti:

- ✓ súvisiaci s neobnovenou sumou vyššou ako 10 000,00 EUR a ktorý je zaevidovaný na účte „B“ v súlade s ustanovením článku 6 ods. 3 druhý pododsek nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 609/2014 z 26. mája 2014 o metódach a postupe sprístupňovania tradičných vlastných zdrojov a vlastného zdroja založeného na DPH a HND a o opatreniach na zabezpečenie požiadaviek na pokladničnú hotovosť (ďalej len nariadenie Rady (EÚ, Euratom) č. 609/2014);
- ✓ suma, ktorého bola okamžite obnovená a zaevidovaná na účte „A“ v súlade s ustanovením článku 6 ods. 3 prvý pododsek nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 609/2014;
- ✓ nezákonného dovozu cigariet, atď., pri ktorom je colný dlh anulovaný formou zaistenia alebo zhabania;

⁶ Gestorom a zodpovedným subjektom tejto činnosti je OKPaTVZ. Každý prípad oznámený v aplikácii OWNRES tvorí v tomto systéme samostatnú správu o nezrovnalosti. Pred zaslaním údajov vykonáva OKPaTVZ kontrolu správnosti vzniknutého prípadu. Správa o nezrovnalosti sa využíva na oznámenie a aktualizáciu podrobných údajov týkajúcich sa prípadov nezrovnalostí v oblasti TVZ. Správa obsahuje tiež uskutočnené alebo plánované opatrenia zamerané na prevenciu proti opakovanému výskytu danej nezrovnalosti. Systém zasielania správ je povinný dodržiavať a uplatňovať každý členský štát EÚ.

- ✓ súvisiaci s následnou kontrolou po prepustení tovaru do colného režimu, pri ktorom celková výška cla z viacerých deklarácií prevyšuje sumu 10 000,00 EUR na jednu tarifnú položku.

Tabuľka č. 1 – Celkový prehľad nezrovnalostí v TVZ od vstupu SR do EÚ

v EUR

Rok	Počet oznámených prípadov nezrovnalostí	Suma v EUR
2004	3	318 119,00
2005	6	483 921,40
2006	24	2 226 089,19
2007	24	2 398 352,98
2008	11	829 914,82
2009	26	1 812 221,00
2010	15	2 027 843,00
2011	13	517 184,34
2012	20	1 603 010,00
2013	8	1 421 084,26
2014	34	1 965 332,38
2015	9	630 374,80
2016	11	384 149,71
2017	18	1 474 372,31
2018	14	593 005,21
2019	6	194 977,91
2020	10	378 132,60
2021	7	870 324,51
Spolu	259	20 128 409,42

Zdroj: FR SR

Na odhalení najväčšieho počtu nezrovnalostí sa v roku 2021 podieľal Colný úrad Trnava. Tieto prípady spolu tvorili sumu TVZ vo výške 726 738,57 EUR. Colný úrad Trnava evidoval aj najvyššiu výšku TVZ v jednotlivom prípade v sume 706 366,08 EUR.

Celkovo je **od roku 2004 naďalej otvorených 7 prípadov** v sumárnej hodnote **1 696 187,85 EUR**.

V súvislosti s pandemiou Covid-19 pokračovali aktivity EK začaté už v roku 2020, v rámci Krízového manažmentu EÚ pre oblasť ochrany zdravia a bezpečnosti, na účel rýchlej a bezpečnej komunikácie rizikových informácií v čase krízy. FS monitorovala vyhodnocovanie a uplatňovanie komunitárnych opatrení a odporúčaní. V roku 2021 sa osobitná pozornosť venovala opatreniam na zabránenie vývozu vysokých objemov vakcín proti Covid-19 podobným SARS (druhom SARS-CoV) a účinných látok vrátane bánk materských buniek a pracovných buniek používaných na výrobu takýchto vakcín z EÚ. K podvodom v súvislosti s nezákonným vývozom vakcín proti Covid-19 v SR nedošlo.

Na základe interných, externých a vlastných podnetov bolo v roku 2021 vypracovaných 6 analytických správ a rôznych operatívnych, hodnotiacich materiálov a štatistických podkladov, ktorých účelom bolo navrhnúť opatrenia na identifikáciu, elimináciu, zabránenie a odhalenie rizík z pohľadu porušovania colných predpisov a daňových predpisov a zamedziť vzniku colných a daňových

únikov. V roku 2021 boli spracované analytické správy najmä v oblastiach dovozov tovaru s deklarovanou krajinou pôvodu Turecko, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a taktiež dovozov strategických surovín z Číny.

Jedným zo základných nástrojov analýzy rizika, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou analytických skupín v členských štátoch EÚ sú rizikové profily, ktoré majú preventívny alebo informatívny charakter. FR SR v roku 2021 vytvorilo 1 715 rizikových profilov. Najvyšší počet rizikových profilov bol vytvorený na základe údajov prijatých z výmeny informácií medzi členskými štátmi (1 182) a na nezákonný dovoz a vývoz tovaru na hraniciach s Ukrajinou (277). Oblasťou s najvyšším výskytom odhalenia nezákonnej činnosti na základe rizikových profilov v pomere počet odhalení a hodnota tovaru bola oblasť nesprávneho zatriedenia tovaru s dopadom na výšku colnej sadzby.

V rámci riadenia colných rizík v podmienkach FS bol v roku 2021 využívaný nástroj - JAC, časť colná analytika. Nástroj primárne slúži na vyhodnocovanie rizikovosti prepustených dovozných colných vyhlásení podľa prednastavených kritérií. Na základe výsledkov preverenia colných vyhlásení boli prijaté potrebné opatrenia v národnom systéme riadenia rizík prostredníctvom rizikových profilov a taktiež jednotlivé rizikové prípady boli postupované útvarom zodpovedným za kontroly po prepustení celkovo za rok 2021 v počte 19 podnetov, v ktorých bolo identifikovaných 918 subjektov (v roku 2020 to bolo 68 subjektov).

Na odhaľovanie nezrovnalostí a podvodov v colnej oblasti je zavedený inštitút kontroly po prepustení, ktorý je legislatívne upravený v článku 48 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie. Národná legislatíva výkon kontrol po prepustení upravuje v § 12 zákona č. 199/2004 Z. z. Colný zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Viac informácií o TVZ nájdete vo Výročnej správe FS na webovom sídle FS SR:

<https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/vyročne-spravy>.

3 VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ

3.1 Oznamovanie nezrovnalostí na OLAF EK

V podmienkach SR je za riešenie nezrovnalostí v rámci OP zodpovedný poskytovateľ - teda RO resp. SO/SORO. Ak RO splnomocní SO/SORO riešením nezrovnalostí, zodpovednosť RO za plnenie týchto úloh (za riešenie nezrovnalostí) vykonávaných SO/SORO nie je dotknutá.

Na národnej úrovni sú nezrovnalosti evidované v systémoch ITMS⁷, ITMS2014+⁸, AGIS⁹, INTERACT Management System¹⁰ a eMS¹¹. Tie programy, ktorých nezrovnalosti podliehajú nahlasovacej povinnosti a sú evidované mimo týchto systémov, sú evidované priamo v IMS a prostredníctvom IMS nahlasované na ONÚ OLAF a následne na OLAF EK¹².

Tie programy, ktoré podliehajú nahlasovacej povinnosti a ich nezrovnalosti sú evidované vo vyššie uvedených systémoch (okrem AGIS), sú na ONÚ OLAF nahlasované prostredníctvom CO MF SR.¹³ Ten vypracuje zo všetkých zhromaždených údajov (za každý kvartál príslušného roka) súhrnný prehľad o oznámených iniciálnych (nových) nezrovnalostiach a aktualizáciách PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 a iniciálnych nezrovnalostiach PO 2014 - 2020 za predchádzajúci štvrtrok, ktorý zašle ONÚ OLAF. ONÚ OLAF dáta spracuje a vypracuje tzv. **štvrtročné hlásenie** a zašle ho na OLAF EK. Obdobne vypracuje CO MF SR prehľad správ o aktualizáciách nezrovnalostí podľa jednotlivých OP formou exportu údajov z ITMS2014+ za kalendárny mesiac - tzv. **mesačné hlásenia** za PO 2014 - 2020, ONÚ OLAF dáta spracuje a hlásenie zašle na OLAF EK.

V súlade s čl. 122 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 sú v podmienkach SR oznamované OLAF-u EK prostredníctvom ONÚ OLAF nezrovnalosti, ktoré spĺňajú nasledujúce podmienky:

- presiahli 10 000,00 EUR za zdroje EÚ;

⁷ Je informačný systém, ktorý slúži na evidenciu a následné spracovávanie, export a monitoring dát o programovaní, projektovom a finančnom riadení, kontrole a audite pre PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 (ITMS II).

⁸ Pre PO 2014 - 2020.

⁹ Pre nezrovnalosti SPP, kde je kľúčovým orgánom PPA. Štvrtročné a mesačné hlásenia sú do IMS vytvárané priamo a neprechádzajú tak cez CO MF SR.

¹⁰ Elektronický systém, vyvinutý na účely evidovania nezrovnalostí OP INTERACT.

¹¹ Electronic monitoring system pre INTERACT III v PO 2014 - 2020.

¹² Nezrovnalosti programu nadnárodnej spolupráce INTERREG III B CADSES, programu medziregionálnej spolupráce INTERREG IIIC a programov medziregionálnej spolupráce URBACT, ESPON a SPP (okrem OR RH) boli evidované priamo do IMS v PO 2004 - 2006. Nezrovnalosti PCS INTERREG IVA HU – SR, SR - AT, SR - PL, Európskeho nástroja susedstva a partnerstva Maďarsko - Slovenská republika – Rumunsko – Ukrajina (ENPI), INTERREG IVB Juhovýchodná Európa (JVE) a Stredná Európa (SE), ako aj programov medziregionálnej spolupráce URBACT II, ESPON 2013, INTERREG IVC a SPP (okrem OP RH) sú v prípade, ak podliehajú nahlasovacej povinnosti, evidované priamo do IMS za PO 2007 - 2013. Nezrovnalosti programov spolupráce INTERREG V-A SR - PL, SR – HU, OP ENI Cezhraničná spolupráca Maďarsko - Slovensko - Rumunsko - Ukrajina 2014 - 2020, programov nadnárodnej spolupráce INTERREG V-B Dunaj (ETC Dunaj) a Stredná Európa (SE) a medziregionálnej spolupráce URBACT III, ESPON 2020, INTERREG Europe 2014 - 2020 a SPP (okrem OP RH) sú v prípade, ak podliehajú nahlasovacej povinnosti, evidované priamo do IMS. Obdobným spôsobom sú priamo do IMS v PO 2014 - 2020 evidované aj nezrovnalosti týchto programov: AMIF, Národný program pre Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF), FEAD a Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF).

¹³ 11 OP a program európskej teritoriálnej spolupráce INTERACT za PO 2004 – 2006, 13 OP a program európskej teritoriálnej spolupráce INTERACT II za PO 2007 - 2013, 10 resp. 9 OP (bez OP Val) a program európskej teritoriálnej spolupráce INTERACT III za PO 2014 - 2020.

- nespádajú pod výnimky z oznamovacej povinnosti;
- boli predmetom počiatočného administratívneho/správneho alebo súdneho zistenia.

Výnimky z oznamovacej povinnosti:

- ✓ prípady, keď realizácia operácie zlyhala úplne alebo čiastočne v dôsledku konkurzu prijímateľa alebo partnera;
- ✓ prípady, na ktoré prijímateľ alebo partner upozornil RO alebo CO dobrovoľne a skôr, ako niektorý z týchto orgánov danú nezrovnalosť zistil, či už pred alebo po vyplatení verejného príspevku;
- ✓ prípady, ktoré zistil a opravil RO alebo CO pred zahrnutím príslušných výdavkov do Výkazu výdavkov, ktorý sa predkladá EK.

Na prípady predchádzajúce konkurzu alebo prípady podozrenia z podvodu, ak suma nezrovnalosti za zdroj EÚ presiahla 10 000,00 EUR sa výnimky z oznamovacej povinnosti nevzťahujú.

3.2 Kohézna politika za rok 2021

3.2.1 Predvstupové fondy

V programoch predvstupovej pomoci PHARE, ISPA, SAPARD sa už nevykonávajú žiadne aktivity (audity, kontroly), na základe ktorých by mohli vzniknúť nezrovnalosti. Z uvedeného dôvodu bolo evidovanie nových nezrovnalostí týchto fondov a ich hlásenie na EK v roku 2018 ukončené.

3.2.2 Programové obdobie 2004 - 2006

Celkové čerpanie štrukturálnych fondov PO 2004 - 2006 je, vzhľadom na ukončenie tohto PO, na úrovni približne 1,2 mld. EUR. Všetky programy tohto skráteného PO¹⁴ sú zo strany EK uzatvorené, s výnimkou SOP PaS. V programoch implementovaných v rámci PO 2004 - 2006 sa vykonáva najmä aktualizácia už zaevidovaných hlásení v IMS, a z toho dôvodu ich nahlasovanie na EK naďalej pokračuje.

V roku 2021 boli v IMS zaktualizované 3 prípady.

V IMS bolo ku dňu 12. 04. 2022 **otvorených ešte 46 prípadov s celkovou zostatkovou sumou 5 770 109,18 EUR** (3 584 165,71 EUR za zdroj EÚ) za toto PO. Pre porovnanie v roku 2020 bolo otvorených 47 prípadov s celkovou zostatkovou sumou 7 261 814,91 EUR (4 553 277,64 EUR za zdroj EÚ). Z tohto celkového počtu otvorených prípadov má 6 hlásení priradenú kvalifikáciu IRQ 3 a dve hlásenia IRQ 5.

Tabuľka č. 2 – Otvorené prípady v IMS za PO 2004 - 2006

v počte

OP	IRQ 2	IRQ 3	IRQ 5	Počet
Základná infraštruktúra	0	1	0	1
Program Iniciatívy Spoločenstva EQUAL	8	0	0	8
SOP IŽ	24	3	1	28
SOP PaS	4	2	0	6

¹⁴ SOP PaS, SOP IŽ, Sektorový OP PRV, Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 2, Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3, Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA Rakúsko – SR, Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA Poľsko – SR, Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA SR – Česká republika, Program susedstva Maďarsko – Slovensko - Ukrajina, Program Iniciatívy Spoločenstva EQUAL, OP Základná infraštruktúra, Program teritoriálnej spolupráce INTERACT, Program nadnárodnej spolupráce INTERREG IIIB CADSES, Program medziregionálnej spolupráce INTERREG IIIC a Program medziregionálnej spolupráce URBACT, ESPON, OP RH.

OP	IRQ 2	IRQ 3	IRQ 5	Počet
Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3	2	0	1	3
Celkový súčet	38	6	2	46

Zdroj: IMS

Tabuľka č. 3 – Zostatky v IMS za PO 2004 - 2006

v EUR

Za zdroj EÚ	Za zdroj ŠR	Celková suma
3 584 165,71	2 185 943,47	5 770 109,18

Zdroj: IMS

3.2.3 Programové obdobie 2007 - 2013

Z celkového záväzku PO 2007 - 2013 v rámci všetkých 14 OP vo výške **11,63 mld. EUR** SR vyčerpala prostriedky vo výške 10,90 mld. EUR, čo predstavuje čerpanie na úrovni **93,65 %**. Pokračuje proces uzatvárania a finančného vysporiadania. K 31. 12. 2021 boli v spolupráci s EK uzatvorené programy – PS INTERACT II, OP RH a OP Technická pomoc.¹⁵ K ostatným OP prebieha intenzívna komunikácia s EK k finalizácii ukončovania.¹⁶

V roku 2021 bolo v IMS vytvorených **56 nových (iniciálnych) prípadov za PO 2007 - 2013**. Tri prípady boli medzičasom zrušené. Sedem prípadov bolo v tomto roku uzatvorených. K dátumu 12. 04. 2022 máme v IMS otvorených 46 nových prípadov v celkovej sume 53 677 482,85 EUR za zdroj EÚ, čo je približne o 20 mil. menej ako v roku 2020. Z tejto celkovej sumy sú ešte približne 3 % (1 589 655,19 EUR za zdroj EÚ) tzv. suma pred platbou, t. j. neviaže sa k nej povinnosť vysporiadať finančné prostriedky, resp. bola nezrovnalosť zistená vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi.

Najvyšší počet iniciálnych hlásení bolo v IMS za rok 2021 evidovaných za **OP D (18)**. Za **OP D** bol v IMS nahlásený **najväčší finančný objem nezrovnalostí**, celkovo za 31 355 503,07 EUR (26 652 177,60 EUR za zdroj EÚ). Tieto tvorili takmer 50 % z celkového finančného objemu všetkých evidovaných nezrovnalostí.

Tabuľka č. 4 – Iniciálne otvorené prípady v IMS za rok 2021 PO 2007 - 2013

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	13	22 874 715,80	3 980 971,11	26 855 686,91
OP ŽP	4	9 698 965,37	1 655 838,67	11 354 804,04
OP D	9	13 175 750,43	2 325 132,44	15 500 882,87
ERDF	29	30 441 436,90	6 592 554,03	37 033 990,93
OP BK	1	22 571,88	2 655,52	25 227,40
OP KaHR	12	6 525 159,43	1 141 321,92	7 666 481,35
OP ŽP	1	12 330,27	2 175,93	14 506,20
OPIS	1	8 374 091,11	2 745 403,20	11 119 494,31
OP VaV	1	1 464 356,21	256 157,27	1 720 513,48

¹⁵ Dňa 11. 01. 2022 bol uzatvorený PCS SR-ČR.

¹⁶ Zdroj: Informácia o stave implementácie európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 - 2020 (ročná) k 31. 12. 2021 (str. 6).

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP D	9	13 476 427,17	2 378 193,03	15 854 620,20
ROP	4	566 500,83	66 647,16	633 147,99
ESF	4	361 330,15	63 765,07	425 095,22
OP V	3	236 031,17	41 653,48	277 684,65
OP ZaSI	1	125 298,98	22 111,59	147 410,57
Celkový súčet	46	53 677 482,85	10 637 290,21	64 314 773,06

Zdroj: IMS

Kvalifikácia nezrovnalostí

Z celkového počtu 46 iniciálnych otvorených hlásení bolo z pohľadu kvalifikácie nezrovnalostí hlásených **39 nepodvodných (IRQ 2)**, **6 podvodných (IRQ 3)** prípadov a **jeden preukázaný podvod (IRQ 5)**.

Tabuľka č. 5 – Kvalifikácia iniciálnych prípadov v IMS za rok 2021 PO 2007 - 2013 podľa fondov v počte

Fond	KF	ERDF	ESF	SPOLU
Kvalifikácia				
IRQ 2	12	26	1	39
IRQ 3	1	3	2	6
IRQ 5	0	0	1	1
Celkový súčet	13	29	4	46

Zdroj: IMS

Nepodvodné iniciálne hlásenia (IRQ 2) boli za rok 2021 v **najväčšom počte** (18) aj **objemovo** (26 652 177,60 EUR za zdroj EÚ) hlásené v rámci **OP D**.

Tabuľka č. 6 – Nepodvodné iniciálne hlásenia za rok 2021 PO 2007 - 2013

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP BK	1	22 571,88	2 655,52	25 227,40
OP KaHR	10	5 894 806,23	1 035 322,60	6 930 128,83
OP ŽP	4	831 703,10	138 037,29	969 740,39
OPIS	1	8 374 091,11	2 745 403,20	11 119 494,31
OP D	18	26 652 177,60	4 703 325,47	31 355 503,07
OP V	1	29 112,78	5 137,62	34 250,40
ROP	4	566 500,83	66 647,16	633 147,99
Celkový súčet	39	42 370 963,53	8 696 528,86	51 067 492,39

Zdroj: IMS

Podvodné iniciálne hlásenia (IRQ 3 a IRQ 5) boli z hľadiska počtu v roku 2021 najviac hlásené v rámci **OP KaHR (2)** a **OP V (2)**, vo **finančnom vyjadrení** dominuje **OP ŽP (8 879 592,54 EUR za zdroj EÚ)**. V percentuálnom vyjadrení ide takmer o 80 % z celkovej sumy podvodných iniciálnych hlásení za rok

2021. V jednom prípade OP ZaSI došlo k vydaniu právoplatného rozsudku (IRQ 5). Celková suma tohto prípadu predstavuje sumu 125 298,98 EUR za zdroj EÚ.

V prípade s kvalifikáciou IRQ 5 došlo v trestnej veci obžalovaného pre pokus zločinu poškodzovania finančných záujmov Únie k vydaniu právoplatného rozsudku. V tomto prípade však došlo k odstúpeniu od zmluvy o poskytnutí NFP a bola zaslaná žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov.

V prípadoch s kvalifikáciou IRQ 3 došlo v OP ŽP k trestnej veci stíhania za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona vo viacčinnom rôznorodom súbehu s obzvlášť závažným zločinom legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1, písm. a), ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a), c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), § 141 písm. a) Trestného zákona. V rámci OP KaHR je aktuálne vedené trestné stíhanie vo veci zločinu "Porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku" podľa § 237 ods. 1, ods. 2, písm. a) Trestného zákona. V druhom prípade OP KaHR poskytuje SIEA súčinnosť pri vyšetrovaní. Pri OP VaV je vedené trestné stíhanie vo veci poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností v jednočinnom súbehu s obzvlášť závažným zločinom „subvenčný podvod“. V rámci OP V vykonávala NAKA šetrenie vo veci podozrenia zo spáchania trestnej činnosti v súvislosti s projektom. Aktuálne je prípad vedený ako „nepotvrdené podozrenie“. V druhom prípade OP V začalo trestné stíhanie za prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa §261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona v súvislosti s poskytnutím NFP na refundáciu mzdových nákladov.

Tabuľka č. 7 – Podvodné iniciálne hlásenia za rok 2021 PO 2007 - 2013

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP KaHR	2	630 353,20	105 999,32	736 352,52
OP ŽP	1	8 879 592,54	1 519 977,31	10 399 569,85
OP VaV	1	1 464 356,21	256 157,27	1 720 513,48
OP V	2	206 918,39	36 515,86	243 434,25
OP ZaSI	1	125 298,98	22 111,59	147 410,57
Celkový súčet	7	11 306 519,32	1 940 761,35	13 247 280,67

Zdroj: IMS

Typ nezrovnalostí (T)

Pre správne zatriedenie jednotlivých prípadov nezrovnalostí podľa vecnej kvalifikácie nezrovnalostí na účely sledovania nezrovnalostí OLAF-om a monitorovania vývoja nezrovnalostí na národnej úrovni sa využíva **typológia nezrovnalostí¹⁷** a **kódovník OLAF** vypracované OLAF-om. K jednotlivým nezrovnalostiam sú často pridelené viaceré typy v zmysle kódovníka. Najčastejšie použitým typom nezrovnalostí pri iniciálnych hláseniach v roku 2021 za PO 2007 - 2013 bol T40 Porušenie predpisov VO. Najviac išlo o prípady z OP D (18).

¹⁷ Systém IMS rozlišuje hlavnú „kategóriu nezrovnalostí“ (napr. T40) a nižšiu úroveň „typ nezrovnalosti“ (napr. T40/18).

Tabuľka č. 8 – Typ iniciálnych hlásení za rok 2021 PO 2007 - 2013

v počte

Program	T11 Žiadosť	T14 Doklady	T16 Akcia (nekonanie)	T40 Porušenie predpisov VO	T90 Ďalšie nezrovnalo sti	Kombinované (T14, T16, T18 Konkurz, T90)	Celkový počet
OP BK	0	0	0	1	0	0	1
OP KaHR	0	0	0	0	11	1	12
OP ŽP	0	0	0	5	0	0	5
OPIS	0	0	1	0	0	0	1
OP VaV	1	0	0	0	0	0	1
OP D	0	0	0	18	0	0	18
OP V	2	1	0	0	0	0	3
OP ZaSI	0	0	0	0	1	0	1
ROP	0	0	0	4	0	0	4
Celkový súčet	3	1	1	28	12	1	46

Zdroj: IMS

Aktualizácie nezrovnalostí

Aktualizácie hlásení PO 2007 - 2013 boli v roku 2021 vykonané, okrem iného, aj z dôvodu vrátenia finančných prostriedkov¹⁸ prijímateľmi v celkovej sume 281 115 840,13 EUR, čo je o 200 mil. EUR viac ako v roku 2020 (81 384 042,90 EUR).

Tabuľka č. 9 – Vrátené finančné prostriedky v roku 2021 v IMS za PO 2007 - 2013

v EUR

Fond/Program	Počet prípádov	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	25	65 110 891,46	10 594 518,18	75 705 409,64
OP ŽP	22	24 422 691,08	3 414 247,41	27 836 938,49
OP D	3	40 688 200,38	7 180 270,77	47 868 471,15
ERDF	149	146 668 602,23	29 944 196,98	176 612 799,21
OP BK	15	2 922 103,87	438 971,99	3 361 075,86
OP KaHR	4	202 209,58	34 156,91	236 366,49
OP ŽP	3	6 608 404,79	955 950,24	7 564 355,03
OP VaV	65	57 142 872,21	8 418 999,65	65 561 871,86
OP TP	9	17 362 775,42	4 009 692,33	21 372 467,75
OP D	7	22 182 034,91	11 138 596,70	33 320 631,61
PCS SR-ČR	16	1 345 963,02	137 607,07	1 483 570,09
ROP	30	38 902 238,43	4 810 222,09	43 712 460,52
ESF	37	24 570 042,02	4 227 589,26	28 797 631,28
OP V	30	24 446 013,05	4 205 701,82	28 651 714,87
OP ZaSI	7	124 028,97	21 887,44	145 916,41
Celkový súčet	211	236 349 535,71	44 766 304,42	281 115 840,13

Zdroj: IMS

¹⁸ Vrátené v roku 2021, s finančným stavom FULR a v stave „uzatvorené“.

V IMS bolo ku dňu 12. 04. 2022 za PO 2007 - 2013 **otvorených ešte 619** prípadov s celkovou zostatkovou sumou **378 122 828,71 EUR**, čo predstavuje pokles približne o 240 mil. EUR voči roku 2020 (620 954 333,62 EUR).

Tabuľka č. 10 - Zostatky v IMS za PO 2007 - 2013

v EUR

Za zdroj EÚ	Za zdroj ŠR SR	Celková suma
323 726 260,39	54 396 568,32	378 122 828,71

Zdroj: IMS

3.2.4 Programové obdobie 2014 - 2020

K 31. 12. 2021 bolo kontrahovanie finančných prostriedkov EŠIF vo výške **14,41 mld. EUR**, čo predstavuje **86,38 %** z alokácie na PO 2014 – 2020 (za zdroje EÚ). Stav čerpania k tomuto dátumu je na úrovni 8,28 mld. EUR za EÚ zdroj, čo predstavuje 49,64 % alokácie na PO 2014 - 2020.¹⁹

Vo väzbe na rok 2021 bolo reportovaných na OLAF EK **157 iníciaľných hlásení za PO 2014 - 2020**, z toho bolo 15 prípadov zrušených, 25 prípadov uzatvorených a zvyšok, t. j. 117 prípadov v celkovej sume 280 246 122,36 EUR (238 405 977,68 EUR za zdroj EÚ) je evidovaných v IMS ako otvorených. V porovnaní s rokom 2020 ide o nárast o takmer 160 mil. (celková suma z roku 2020 bola 121 290 356,59 EUR), čo sa objemu finančných prostriedkov týka.

Najvyšší počet iníciaľných hlásení bol v IMS za rok 2021 evidovaných v rámci **IROP (40)**. **Najväčší finančný objem nezrovnalostí** bol nahlásený za **OP II**, celkovo za 191 249 413,58 EUR, čo predstavuje približne 68 % celkového objemu nahlásených iníciaľných nezrovnalostí.

Za OP FEAD a AMIF boli reportované iba nulové hlásenia.

Tabuľka č. 11 - Iníciaľne otvorené prípady v IMS za rok 2021 PO 2014 - 2020

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	15	156 871 664,58	26 841 201,46	183 712 866,04
OP II	8	135 932 219,55	23 325 171,47	159 257 391,02
OP KŽP	7	20 939 445,03	3 516 029,99	24 455 475,02
ERDF	74	38 632 794,32	7 228 305,15	45 861 099,47
OP II	18	26 244 916,97	5 747 105,59	31 992 022,56
IROP	40	10 438 333,08	1 187 237,53	11 625 570,61
Interreg V-A SK-AT	2	41 837,87	4 922,10	46 759,97
Interreg V-A SK-ČR	2	464 688,88	54 669,28	519 358,16
OP IZ	8	266 174,32	31 314,63	297 488,95
OP KŽP	4	1 176 843,20	203 056,02	1 379 899,22
ESF	28	42 901 518,78	7 770 638,07	50 672 156,85
OP EVS	1	38 247,87	10 425,66	48 673,53
OP IZ	27	42 863 270,91	7 760 212,41	50 623 483,32
Celkový súčet	117	238 405 977,68	41 840 144,68	280 246 122,36

Zdroj: IMS

¹⁹ Zdroj: Informácia o stave implementácie EŠIF v PO 2014 - 2020 k 31. 12. 2021, str.3.

Kvalifikácia nezrovnalostí

Z celkového počtu 117 iníciaľných otvorených hlásení, reportovaných na OLAF EK v roku 2021 za PO 2014 - 2020 prostredníctvom IMS, bolo nahlásených **98 nepodvodných hlásení (IRQ 2)** a **19 podvodných (IRQ 3)**. Preukázaný podvod (IRQ 5) nebol hlásený.

Tabuľka č. 12 - Kvalifikácia iníciaľných prípadov v IMS za rok 2021 PO 2014 – 2020 podľa fondov v počte

Fond	KF	ERDF	ESF	SPOLU
Kvalifikácia				
IRQ 2	13	60	25	98
IRQ 3	2	14	3	19
IRQ 5	0	0	0	0
Celkový súčet	15	74	28	117

Zdroj: IMS

Najvyšší počet (32), ako aj najväčší finančný objem (38 263 761,68 EUR za zdroj EÚ) nepodvodných iníciaľných hlásení (IRQ 2) vo väzbe na rok 2021 za PO 2014 - 2020 bolo reportovaných na EK v rámci OP ĽZ.

Počet nepodvodných nezrovnalostí zistených a nahlásených ČŠ výrazne klesol v PO 2014 - 2020 v porovnaní s PO 2007 - 2013 (v niektorých ČŠ aj o dve tretiny). Z grafov č. 1 a 2, v ktorých boli porovnávané roky 2014 za PO 2007 - 2013 s rokom 2021 za PO 2014 - 2020 ide najmä o krajiny ako MT, LT, GR, FR, ES, CZ²⁰. EK tento trend monitoruje, keďže púta pozornosť zainteresovaných strán, akými sú Európsky parlament a Európsky dvor audítorov.

Tabuľka č. 13 – Nepodvodné iníciaľne hlásenia za rok 2021 PO 2014 - 2020

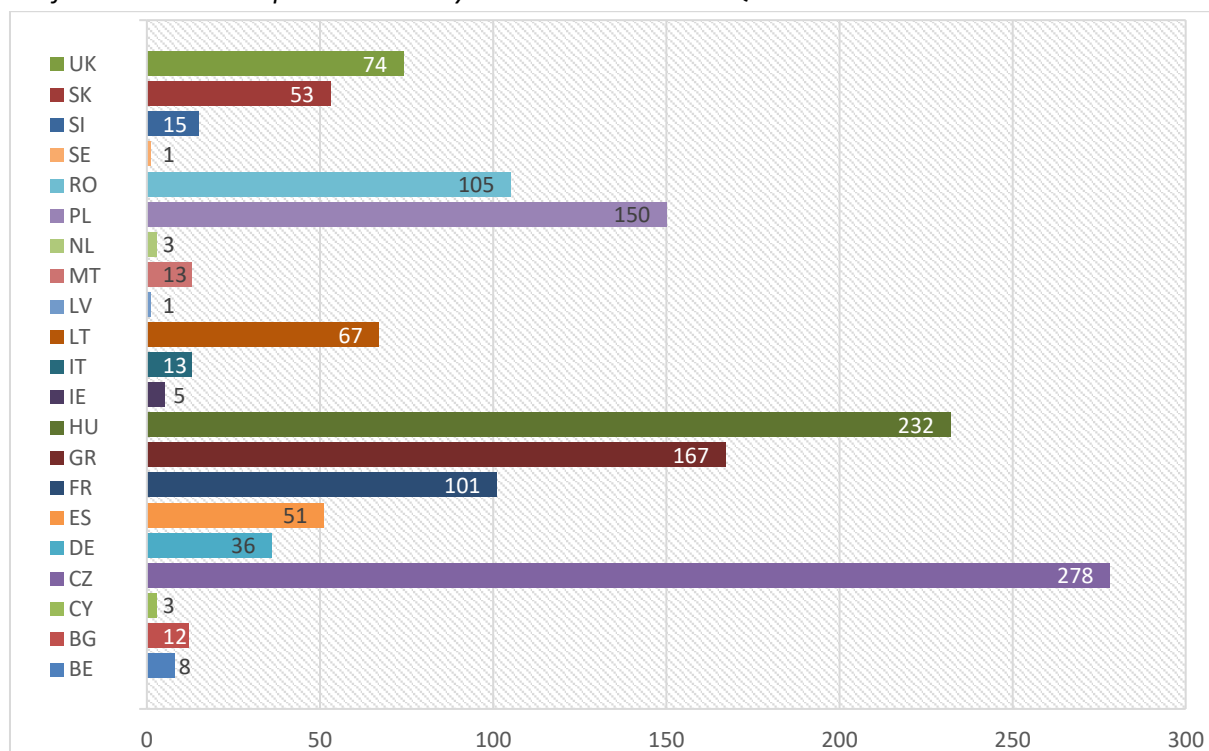
v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP II	20	23 734 783,53	3 107 482,81	26 842 266,34
IROP	30	5 935 424,05	659 404,24	6 594 828,29
Interreg V-A - SK-AT	2	41 837,87	4 922,10	46 759,97
Interreg V-A - SK-ČR	2	464 688,88	54 669,28	519 358,16
OP EVS	1	38 247,87	10 425,66	48 673,53
OP ĽZ	32	38 263 761,68	6 891 833,06	45 155 594,74
OP KŽP	11	22 116 288,23	3 719 086,01	25 835 374,24
Celkový súčet	98	90 595 032,11	14 447 823,16	105 042 855,27

Zdroj: IMS

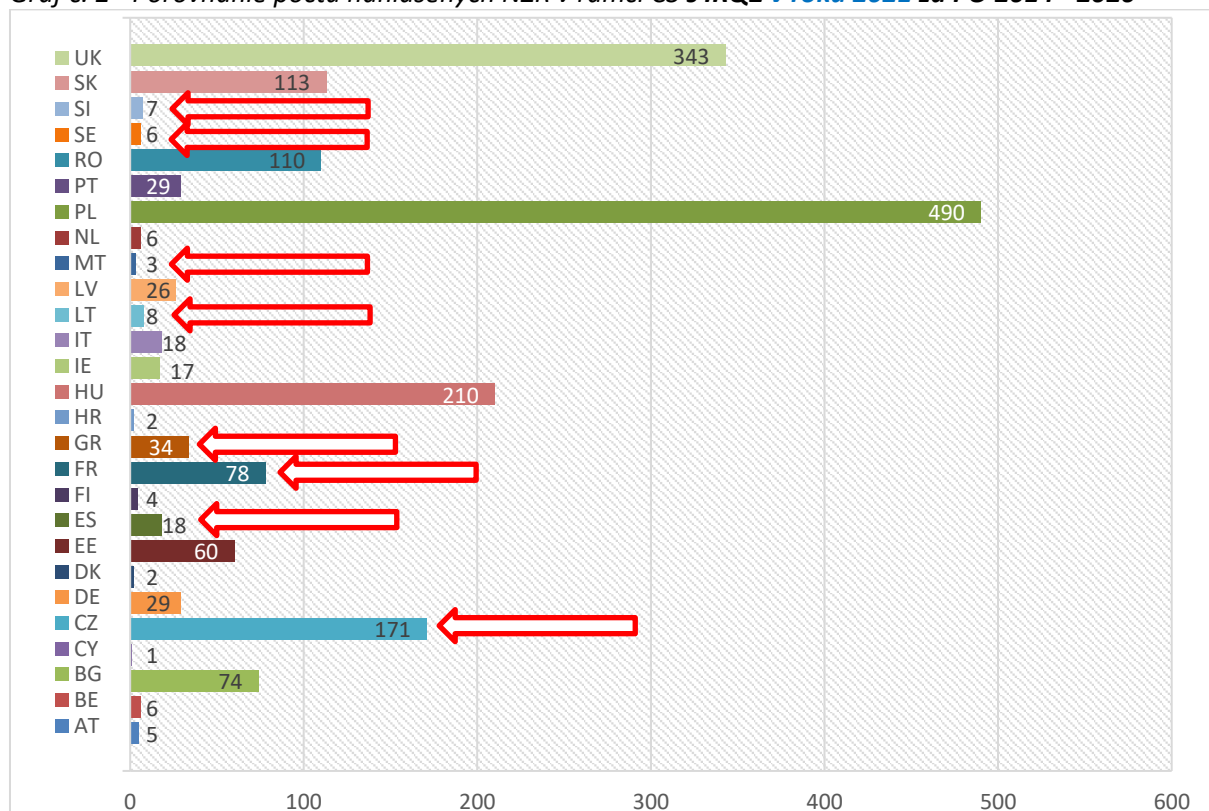
²⁰ Názvy, ako aj skratky ČŠ EÚ je možné nájsť tu: <https://publications.europa.eu/code/sk/sk-370100.htm>.

Graf č. 1 - Porovnanie počtu nahlásených NZR v rámci ČŠ s IRQ2 v roku 2014 za PO 2007 - 2013

Zdroj: IMS – Statistics Tool

Graf č. 2 - Porovnanie počtu nahlásených NZR v rámci ČŠ s IRQ2 v roku 2021 za PO 2014 - 2020²¹

Zdroj: IMS – Statistics Tool

²¹ IMS je živý systém. Informácie sa v ňom priebežne menia/aktualizujú. Aj z tohto dôvodu sú v grafe mierne odchýlky, keďže reporty boli sťahované z IMS s rozdielom jedného mesiaca.

Podvodné hlásenia (IRQ 3) boli v roku 2021 v najvyššej miere hlásené za **IROP (10)**. Objemovo však výrazne dominoval v roku 2021 **OP II** v celkovej sume 164 407 147,24 EUR (138 442 352,99 EUR za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 14 – Podvodné iniciálne hlásenia za rok 2021 PO 2014 - 2020

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP II	6	138 442 352,99	25 964 794,25	164 407 147,24
IROP	10	4 502 909,03	527 833,29	5 030 742,32
OP ĽZ	3	4 865 683,55	899 693,98	5 765 377,53
Celkový súčet	19	147 810 945,57	27 392 321,52	175 203 267,09

Zdroj: IMS

Tabuľka č. 15 - Podvodné nezrovnalosti s najväčším finančným objemom za rok 2021

OP	Suma za zdroj EÚ v EUR	Stav nezrovnalosti	Orgán, ktorý zistil nezrovnalosť	Popis nezrovnalosti
OP II	117 784 247,09	Počiatočné preverovanie s finančným dopadom	NAKA	Prebiehajúce vyšetrovanie OČTK.
OP II	15 520 494,03	Počiatočné preverovanie s finančným dopadom	Najvyšší kontrolný úrad SR	Nezrovnalosť je evidovaná na základe verejne dostupnej „Správy o výsledku kontroly NKÚ“ a zároveň „Protokolu o výsledku kontroly NKÚ“ v stupni utajenia „Dôverné“. Predmetom kontroly NKÚ bolo preverenie opodstatnenosti obstarania projektu a spôsob jeho obstarania.
OP ĽZ	4 647 751,17	Počiatočné preverovanie s finančným dopadom	NAKA	Začaté trestné stíhanie vedené NAKA.

Zdroj: IMS/ITMS2014+

Typ nezrovnalostí (T)

Najčastejšie použitým typom nezrovnalosti pri iniciálnych hláseniach v roku 2021 za PO 2014 - 2020 bol T40 – Porušenie predpisov týkajúcich sa VO (29); to svedčí o pretrvávajúcich problémoch a rizikách pri VO.

Tabuľka č. 16 – Typ najpočetnejších iniciálnych hlásení za rok 2021 PO 2014 – 2020

v počte

Program	T11 Žiadosť	T11 T16 Akcia (nekonanie)	T40 Porušenie predpisov VO	T90 Ďalšie nezrovnalosti
OP II	3	0	10	9
IROP	3	15	8	10
Interreg V-A - SK-AT	0	0	2	0
Interreg V-A - SK-ČR	0	0	1	0
OP EVS	0	0	0	0
OP ĽZ	12	0	7	0
OP KŽP	1	0	1	7
Celkový súčet	19	15	29	26

Zdroj: IMS

Aktualizácie nezrovnalostí

PO 2014 - 2020 je charakteristické tým, že k vysporiadaniu finančných prostriedkov na národnej úrovni dochádza nasledovne:

- ✓ Ministerstvo financií SR - certifikačný orgán požiada príslušný riadiaci orgán o zabezpečenie finančného vysporiadania individuálnych nezrovnalostí alebo systémových nezrovnalostí s dlžníkom RO/SO.. V prípade, ak nedôjde k úhrade nezrovnalostí v zmysle požiadavky Ministerstva financií SR, vysporiadanie nezrovnalosti sa uskutoční na základe rozhodnutia ministra financií viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Znamená to, že v tomto PO dochádza k postupnému vysporiadaniu nezrovnalostí na ročnej báze, čo oproti predchádzajúcim PO znamená jednoznačný pokrok.

V roku 2021 bolo spolu vrátených 43 775 565,70 EUR. Vyše 80 % finančných prostriedkov pochádzalo z OP II, a to celkovo 36 390 597,55 EUR.

Tabuľka č. 17 - Vrátené finančné prostriedky v IMS za PO 2014 - 2021

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	21	19 144 942,35	3 355 890,11	22 500 832,46
OP II	16	18 878 854,70	3 314 978,52	22 193 833,22
OP KŽP	5	266 087,65	40 911,59	306 999,24
ERDF	78	17 600 089,69	2 882 763,19	20 482 852,88
OP II	28	12 010 815,16	2 185 949,17	14 196 764,33
IROP	20	4 020 011,55	476 022,94	4 496 034,49
Interreg V-A - SK-AT	1	35 026,36	2 060,37	37 086,73
Interreg V-A - SK-ČR	5	312 743,19	36 793,32	349 536,51
OP ĽZ	10	458 687,30	53 963,20	512 650,50
OP KŽP	10	243 609,88	20 711,48	264 321,36
OP VaI	2	65 624,75	8 102,57	73 727,32
OP TP	2	453 571,50	99 160,14	552 731,64
ESF	12	676 401,09	115 479,27	791 880,36
OP EVS	2	70 658,69	16 847,07	87 505,76
OP ĽZ	10	605 742,40	98 632,20	704 374,60
Celkový súčet	111	37 421 433,13	6 354 132,57	43 775 565,70

Zdroj: IMS

3.2.5 Opatrenia v boji s pandémiou COVID-19 a Plán obnovy

K 31. 12. 2021 bolo z vyčlenenej alokácie 1,105 mld. EUR vo výzvach a vyzvaniach sprístupnených 1,236 mld. EUR (111,88 %), zazmluvnených 1,153 mld. EUR (104,35 %) a **vyčerpaných 794,01 mil. EUR (71,85 %)**. V priebehu roka 2021 alokácia vo výzvach stúpila o 120,29 mil. EUR (10,88 p. b.), kontrahovanie na tieto opatrenia bolo navýšené o 184,91 mil. EUR (16,73 p. b.) a čerpanie sa zvýšilo o 451,16 mil. EUR (40,83 p. b.).²²

Ďalším opatrením na eliminovanie dopadov pandémie je tretí balíček podpory EK – REACT-EU v celkovej hodnote 745,18 mil. EUR, o ktorú sa navýši finančná obálka PO 2014 - 2020. Zdroje sa pridelujú v dvoch fázach. V prvej fáze na rok 2021 má SR v zmysle Vykonávacieho rozhodnutia

²² Zdroj: Informácia o stave implementácie EŠIF v PO 2014 - 2020 k 31. 12. 2021, str. 22.

EK z 12. 02. 2021 k dispozícii 615,98 mil. EUR. Na rok 2022 má SR v druhej fáze v zmysle Vykonávacieho rozhodnutia EK z 23. 11. 2021 k dispozícii 129,20 mil. EUR.²³

Doposiaľ bolo v národnom systéme evidovaných 58 nezrovnalostí v súvislosti s opatreniami COVID-19 v celkovej sume takmer 55 mil. EUR, z ktorých 33 bolo už vysporiadaných v celkovom finančnom objeme takmer 3,9 mil. EUR a jedna nezrovnalosť sa nepotvrdila (IRQ 0).

Z celkového počtu bola na EK v roku 2021 nahlásená iba jedna nezrovnalosť v celkovej sume 16 943,26 EUR (14 401,77 EUR za zdroj EÚ). Ide o nezrovnalosť OP ĽZ (ESF), kedy nebola predložená dokumentácia k preukázaniu oprávnenosti výdavkov audítorskej skupine. Výdavky sú z tohto dôvodu považované za neoprávnené. Nezrovnalosť zistil RO, ako aj ÚVA.²⁴

Plán obnovy je príležitosť ako vyjsť z pandémie silnejší, transformovať naše hospodárstvo a spoločnosť ako takú. Zameriava sa na 5 hlavných priorít: zelená ekonomika; vzdelávanie; veda, výskum a inovácie; zdravie; efektívna verejná správa a digitalizácia. Kladie dôraz na udržateľnosť, zdravé životné prostredie, inklúziu vo vzdelávaní, modernú zdravotnú starostlivosť, zlepšenie podnikateľského prostredia, ako aj zdravé verejné financie.

V apríli 2022 podala SR prvú žiadosť o platbu v celkovej hodnote 458 miliónov EUR za splnenie prvých 14 míľnikov, ku ktorým sme sa zaviazali. EK má dva mesiace na posúdenie, či boli uspokojivo splnené všetky míľniky a ciele v danej skupine.

Zákon č. 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti v znení neskorších predpisov v § 23 stanovuje povinnosti subjektov zapojených do Plánu obnovy pri prevencii, odhaľovaní, zisťovaní a riešení nezrovnalostí, ako aj povinnosť vypracovávať správu o zistenej nezrovnalosti a viesť evidenciu nezrovnalostí. Hlásenie nezrovnalostí na EK je v plnej kompetencii NIKA a je realizované mimo IMS. K 31. 12. 2021 neboli hlásené na EK žiadne nezrovnalosti v rámci Plánu obnovy.

3.3 Spoločná poľnohospodárska politika za rok 2021

Za posledných 50 rokov bola SPP najdôležitejšou spoločnou politikou EÚ. To vysvetľuje, prečo tvorí veľkú časť rozpočtu EÚ, hoci v posledných rokoch percentuálny podiel neustále klesá. SPP je financovaná z dvoch fondov: Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF/EAGF²⁵) a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV/EAFRD).

Podľa základných pravidiel finančného riadenia SPP je EK zodpovedná za riadenie EPZF a EPFRV. EK však neuskutočňuje platby príjemcom. V súlade so zásadou zdieľaného hospodárenia je táto úloha delegovaná na členské štáty, ktoré sami pracujú prostredníctvom národných alebo regionálnych platobných agentúr (v prípade SR je to PPA). Platobné agentúry však nie sú zodpovedné len za platby

²³ Zdroj: Informácia o stave implementácie EŠIF v PO 2014 - 2020 k 31. 12. 2021, str. 26.

²⁴ Zdroj: CO MF SR.

²⁵ Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond/European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EPUZF/EAGGF) od roku 2007 neexistuje. Bol rozdelený na dva samostatné fondy – EPZF a EPFRV. Z **EPFRV** bol financovaný PRV 2007 - 2013 a je financovaný PRV 2014-2020. Každý z programov bol/je rozdelený na tzv. „projektové“ a „neprojektové opatrenia“. Pri „projektových opatreniach“ sa uzatvára zmluva o poskytnutí NFP. Pri „neprojektových opatreniach“ žiadateľ podá žiadosť. V prípade, že žiadateľ spĺňa kritériá pre vyplatenie podpory, táto mu je vyplatená. Teda pri „neprojektových opatreniach“ nie je medzi PPA a žiadateľom uzatvorená zmluva o poskytnutí NFP. Z **EPZF** sú vyplácané „priame platby a trhové opatrenia“. Čerpanie sa eviduje kumulatívne.

príjemcom. Predtým sa musia sami alebo prostredníctvom delegovaných orgánov ubezpečiť o oprávnenosti žiadostí o pomoc.²⁶

Napriek tomu, že fondy, ktoré podporujú rybne hospodárstvo patria k EŠIF, v podmienkach SR je jeho RO MPaRV SR a platobnou agentúrou PPA. Cieľom OP RH je trvalo udržateľný rozvoj rybolovu a akvakultúry, čím dopĺňa SPP.

3.3.1 Programové obdobie 2004 - 2006

Za PO 2004 - 2006 neboli v roku 2021 vrátené žiadne finančné prostriedky.

V IMS je ku dňu 12. 04. 2022 otvorených ešte **7 prípadov so zostatkovou sumou 778 141,28 EUR (rovnaký ako v roku 2020)**. Naďalej prebieha vymáhanie a vo všetkých prípadoch je aktívne súdne konanie.

Tabuľka č. 18 - Zostatky v IMS za PO 2004 - 2006

v EUR

Fond	Za zdroj EÚ	Za zdroj ŠR	Celková suma
EPZF	627 014,94	151 126,34	778 141,28

Zdroj: IMS

3.3.2 Programové obdobie 2007 - 2013

Výška neprojektovej časti čerpania za **EPFRV** predstavovala k 31. 12. 2021 za zdroj EÚ sumu 1 019 910 806,78 EUR. Projektová časť čerpania za EPFRV predstavovala k 31. 12. 2021 za zdroj EÚ sumu 1 367 873 409,77 EUR.²⁷

Celková alokácia **EFRH** predstavovala sumu 18 327 354,72 EUR (13 560 749,29 EUR za zdroje EÚ), z toho bolo k 31. 12. 2021 vyčerpaných 14 129 496,02 EUR (10 489 027,66 EUR za zdroj EÚ).²⁸

Za **EPZF** bolo k dátumu 31. 12. 2021 vyčerpaných spolu 2 080 582 841,6 EUR.²⁹

V roku 2021 boli za PO 2007 - 2013 v IMS evidované iba 3 iniciálne hlásenia za OP RH v celkovom finančnom objeme 433 101,77 EUR (324 826,29 EUR za zdroj EÚ). V jednom prípade ide o nepodvodnú nezrovnalosť (IRQ 2), pri ktorej bolo porovnaním zistené, že fakturované ceny boli navýšené oproti cenám zisteným znaleckým posudkom. Ďalšie dve nahlásené nezrovnalosti na OLAF sú s kvalifikáciou IRQ 3 (ide teda o podozrenia z podvodu). V týchto prípadoch ide o nezrovnalosti k programovej štruktúre, pri ktorých došlo k vysporiadaniu dlžných súm v rámci ukončenia OP RH 2007 – 2013, v súlade so závermi záverečnej správy úradu OLAF. OLAF zistil v rámci svojho vyšetrovania, že prijímatelia dostali platby, na ktoré nemali nárok z dôvodu nezrovnalostí v postupoch VO.

Tabuľka č. 19 - Iniciálne prípady v IMS za rok 2021 PO 2007 - 2013

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EFRH	3	324 826,29	108 275,48	433 101,77
OP RH	3	324 826,29	108 275,48	433 101,77
Celkový súčet	3	324 826,29	108 275,48	433 101,77

Zdroj: IMS

²⁶ Výdavky platobných agentúr uhradí EK členským štátom v prípade EPZF na mesačnej báze a v prípade EPFRV štvrťročne.

²⁷ Zdroj: PPA

²⁸ Zdroj: PPA

²⁹ Zdroj: PPA

Za PO 2007 - 2013 neboli za rok 2021 vrátené žiadne finančné prostriedky. Jedna nezrovnalosť v rámci PRV v celkovej sume 52 325,64 EUR (takmer 42 tis. EUR za zdroj EÚ) bola v roku 2021 posunutá do stavu „nevymožiteľná“. Išlo o nepodvodnú nezrovnalosť (IRQ 2), pri ktorej okresný súd rozhodol uznesením o zrušení dlžníka bez likvidácie ešte v roku 2020. MF SR vydalo následne súhlas s trvalým upustením od vymáhania pohľadávky.

V IMS je ku dňu 12. 04. 2022 otvorených ešte **101 prípadov so zostatkovou sumou 22 521 929,15 EUR** (16 818 177,29 EUR za zdroj EÚ). V roku 2020 bola celková zostatková suma na vrátenie 23 050 960,57 EUR (17 354 692,62 za zdroj EÚ). Na základe tohto porovnania konštatujeme, že vymáhanie pohľadávok za PO 2007 - 2013 napreduje zo strany PPA pomalým tempom.

Tabuľka č. 20 – Zostatky v IMS za PO 2007 - 2013

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP RH	7	707 355,36	235 785,21	943 140,57
PRV	89	15 951 011,30	5 448 558,06	21 399 569,36
Priame platby	5	159 810,63	19 408,59	179 219,22
Celkový súčet	101	16 818 177,29	5 703 751,86	22 521 929,15

Zdroj: IMS

3.3.3 Programové obdobie 2014 - 2020

Výška alokácie neprojektovanej časti čerpania za **EPFRV** predstavovala k 31. 12. 2021 za zdroj EÚ (EPFRV+EURI) sumu 884 281 929,90 EUR. Alokácia projektovanej časti čerpania za EPFRV predstavovala k 31. 12. 2021 za zdroj EÚ sumu 1 391 792 892,10 EUR.³⁰

Alokácia celkového zdroja **EPFRV** vrátane štátneho rozpočtu na spolufinancovanie predstavovala sumu 3 042 028 314,59 EUR (2 276 074 822,00 EUR za zdroje EÚ), z toho bola k 31. 12. 2021 vyčerpaná celková suma 1 527 556 361,15 EUR (1 137 179 199,76 EUR za zdroj EÚ).³¹

Za **EPZF** bolo k dátumu 31. 12. 2021 vyčerpaných v kumulatívnom čerpaní spolu 3 330 101 429 EUR (zdroj EÚ).³²

Celkový počet iniciálnych prípadov nahlásených do IMS za rok 2021 v oblasti poľnohospodárskej politiky bol **40**, z toho 28 prípadov bolo v priebehu roka uzatvorených a jeden prípad bol zrušený z dôvodu, že následným preverením sa preukázalo nesprávne zadministrovanie záväzku na ekologické poľnohospodárstvo na rok 2019. Z dôvodu zmeny kultúry ornej pôdy na trvalý trávny porast bola preto vykonaná oprava záväzku na rok 2019.

Doposiaľ zostáva otvorených 11 prípadov v celkovej sume **1 747 828,56 EUR** (1 346 331,22 EUR za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 21 – Iniciálne otvorené prípady v IMS za rok 2021 PO 2014 - 2020

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EPFRV	5	1 192 735,10	397 578,40	1 590 313,50
PRV	5	1 192 735,10	397 578,40	1 590 313,50

³⁰ Zdroj: PPA

³¹ Zdroj: PPA

³² Zdroj: PPA

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EPZF	1	17 728,22	0,00	17 728,22
Priame platby	1	17 728,22	0,00	17 728,22
EPZF/EPFRV	5	135 867,90	3 918,94	139 786,84
Priame platby	5	135 867,90	3 918,94	139 786,84
Celkový súčet	11	1 346 331,22	401 497,34	1 747 828,56

Zdroj: IMS

Čo sa týka kvalifikácie iniciálnych otvorených prípadov, v roku 2021 bolo za PO 2014 - 2020 v IMS nahlásených spolu 7 nepodvodných hlásení a **4 podvodné**. **Preukázaný podvod (IRQ 5) nebol v tomto roku reportovaný na OLAF.**

Tabuľka č. 22 - Nepodvodné iniciálne prípady v IMS za rok 2021 PO 2014 - 2020

v počte

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
Priame platby	2	52 955,94	1 868,47	54 824,41
PRV	5	1 192 735,10	397 578,40	1 590 313,50
Celkový súčet	7	1 245 691,04	399 446,87	1 645 137,91

Zdroj: IMS

Podvodné hlásenia s kvalifikáciou IRQ 3 v oblasti SPP boli identifikované v prípadoch priamych podpôr. V jednom prípade išlo o možné umelo vytvorené podmienky na získanie priamych platieb. V ďalších dvoch prípadoch je aktuálne otvorené trestné konanie vo veci subvenčného podvodu. Jeden z týchto prípadov je už však finančne vysporiadaný. V prípade s najväčším finančným objemom (celkovo za 49 418,65 EUR) je vedené trestné stíhanie vo veci subvenčného podvodu Európskym delegovaným prokurátorom Úradu európskej prokuratúry³³.

Tabuľka č. 23 – Podvodné iniciálne prípady v IMS za rok 2021 PO 2014 - 2020

v EUR

Kvalifikácia/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
IRQ 3	4	100 640,18	2 050,47	102 690,65
Priame platby	4	100 640,18	2 050,47	102 690,65
IRQ 5	0	0,00	0,00	0,00
Celkový súčet	4	100 640,18	2 050,47	102 690,65

Zdroj: IMS

Najčastejšie použitým typom nezrovnalosti pri iniciálnych otvorených hláseniach v roku 2021 za PO 2014 - 2020 bol T15 - Produkt, druh a/alebo krajina.

³³ EPPO je nezávislý orgán EÚ zodpovedný za vyšetrovanie, trestné stíhanie a za podávanie obžaloby na páchatelov trestných činov proti finančným záujmom EÚ vrátane podvodov, korupcie, prania špinavých peňazí a cezhraničných podvodov v oblasti DPH. Svoju činnosť začal 1. júna 2021. Inštitúcie a orgány EÚ, ako aj príslušné orgány 22 členských štátov (vrátane SR), ktoré sa zapojili do činnosti EPPO jej musia oznamovať akúkoľvek trestnú činnosť, ktorá má vplyv na rozpočet EÚ. Jednotlivci môžu oznamovať aj údajné prípady podvodov a iných trestných činov.

Tabuľka č. 24 – Typ iniciálnych hlásení za rok 2021 PO 2014 - 2020

v počte

Program	T11 Žiadosť	T15 Produkt, druh a/alebo krajina	T18 Konkurz	T40 Porušenie predpisov VO	Počet
Priame platby	1	5	0	0	6
PRV	1	0	1	3	5
Celkový súčet	2	5	1	3	11

Zdroj: IMS

Vrátené finančné prostriedky

V roku 2021 prišlo v **35 prípadoch k celkovému vysporiadaniu finančných prostriedkov v sume 2 275 702,26** (1 944 912,38 EUR). V porovnaní s rokom 2020 ide o výrazný finančný nárast (v roku 2020 to bolo celkovo 871 533,85 EUR).

Tabuľka č. 25 - Vrátené finančné prostriedky v IMS za PO 2014 - 2020

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EPFRV	15	800 405,47	263 729,57	1 064 135,04
PRV	15	800 405,47	263 729,57	1 064 135,04
EPZF	1	45 610,30	0,00	45 610,30
Priame platby	1	45 610,30	0,00	45 610,30
EPZF/EPFRV	18	1 088 123,86	63 469,06	1 151 592,92
Priame platby	18	1 088 123,86	63 469,06	1 151 592,92
ENRF	1	10 772,75	3 591,25	14 364,00
OP RH	1	10 772,75	3 591,25	14 364,00
Celkový súčet	35	1 944 912,38	330 789,88	2 275 702,26

Zdroj: IMS

3.3.4 Opatrenia v boji s pandémiou COVID-19

Od 31. 07. 2021 sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2020/2220 z 23. decembra 2020, ktorým sa stanovujú určité prechodné ustanovenia týkajúce sa podpory z EPFRV a EPZF v rokoch 2021 a 2022 a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, (EÚ) č. 1306/2013 a (EÚ) č. 1307/2013, pokiaľ ide o zdroje a uplatňovanie v rokoch 2021 a 2022, a nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o zdroje a distribúciu tejto podpory v rokoch 2021 a 2022, predĺžilo PO PRV do 31. 12. 2022 a v tejto súvislosti bola navýšená alokácia EPFRV a zároveň boli PRV pridelené aj ďalšie zdroje z Nástroja EÚ na obnovu po kríze COVID-19 (tzv. zdroje EURI) spolu vo výške 740,48 mil. EUR.³⁴

Finančné zdroje na obnovu po COVID-19 kríze sa prvýkrát čerpali v 1. kvartáli 2022. Nezrovnalosti evidované z tohto nástroja doposiaľ hlásené na EK neboli.

³⁴ Zdroj: Informácia o implementácii EŠIF k 31. 12. 2021.

ZÁVER

- ✓ PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 sú z hľadiska čerpania už ukončené.
- ✓ V súvislosti s **PO 2007 - 2013** sa evidencia nových nezrovnalostí neustále znižuje a dochádza k postupnému vysporiadavaniu nezrovnalostí. V tomto PO máme **otvorených ešte 619 prípadov** nezrovnalostí, ktoré sa nachádzajú v neukončenej fáze konania. Dovoľujeme si preto aj naďalej **apelovať na zodpovedné orgány za riešenie nezrovnalostí** v rámci jednotlivých OP, aby pravidelne sledovali stav trestných konaní v prípadoch, kedy takéto konanie vo vzťahu k NZR prebieha a vyžiadavali od OČTK a súdov informácie z trestných konaní. Z dôvodu vysporiadania finančných prostriedkov je zároveň potrebné **zabezpečiť efektívne vymáhanie finančných prostriedkov, ako aj riadne a včasné uplatňovanie pohľadávok štátu**. Rovnako považujeme za dôležité venovať zvýšenú pozornosť *Akčnému plánu k nezrovnalostiam* (gestor MF SR), ktorého cieľom je zaktualizovanie nezrovnalostí o nové skutočnosti, čo v konečnom dôsledku má za následok ich postupné uzatváranie.
- ✓ Z pohľadu ONÚ OLAF **nezabezpečuje PPA za PO 2007 - 2013 efektívne vymáhanie finančných prostriedkov v dostatočnej miere**, keďže zostatková suma za toto PO je vo výške vyše 22,5 mil. EUR a v porovnaní s minulým rokom došlo len k minimálnym zmenám. Z tohto dôvodu odporúčame vypracovanie *Akčného plánu k nezrovnalostiam*.
- ✓ Pre **PO 2014 - 2020** je v rámci ČS EÚ charakteristický výrazný pokles nepodvodných nezrovnalostí v porovnaní s PO 2007 - 2013. ONÚ OLAF preto odporúča sledovanie a vyhodnotenie tohto trendu aj na úrovni jednotlivých OP z úrovne RO/SO.
- ✓ Pre **PO 2014 - 2020** je charakteristický modifikovaný spôsob sledovania nezrovnalostí, ktorý je založený na báze vykazovania prostredníctvom ročných účtov (ročné zúčtovanie pohľadávok voči EK). Oproti minulému PO ide o **výrazný posun k zabezpečeniu efektívneho vymáhania nezrovnalostí**, čo sa odzrkadľuje aj v rýchlom uzatváraní nahlásených prípadov v IMS. Z vyššie uvedených dôvodov **považujeme PO 2014 - 2020 za menej rizikové**.
- ✓ V roku 2020 zaslalo ONÚ OLAF požiadavku na zriadenie prístupov do informačného systému PPA. Zabezpečenie prístupov do databáz PPA je v čase zvyšujúcej sa požiadavky na využívanie IS a prebiehajúcej informatizácie verejnej správy, nevyhnutnou súčasťou plnenia úloh orgánu zabezpečujúceho OFZ EÚ v SR, a to ako vo vzťahu k nahlasovaniu nezrovnalostí, tak aj v oblasti zefektívnenia komunikácie s EK (OLAF) a zlepšenia analytickej a monitorovacej činnosti. V rámci podvodných nezrovnalostí a pochybení identifikovaných v minulosti na PPA, sa nám javí **evidencia podvodných nezrovnalostí ako nízka**.
- ✓ Naďalej je nevyhnutná obozretnosť pri evidencii nezrovnalostí súvisiacimi s pandémiou COVID-19. Správnosť a úplnosť dát v národnej evidencii, bude naďalej predmetom hlbšieho analytického záujmu zo strany EK.
- ✓ V roku 2021 bola vykonaná technická úprava v IMS pre možnosť hlásenia nezrovnalostí v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti cez tento informačný systém. Na základe výsledkov online zasadnutia pracovnej skupiny COCOLAF pre nahlasovanie a analýzu nezrovnalostí zo dňa 28. apríla 2022, ako aj spoločne vypracovanej správy EUROPOL-OLAF z februára 2022 dáva ONÚ OLAF do pozornosti NIKA možnosť evidencie nezrovnalostí prostredníctvom už zavedeného a funkčného IMS. V tomto systéme sú dáta o nezrovnalostiach v štandardizovanej štruktúrovanej podobe vhodné na ďalšiu analýzu a vyhodnocovanie trendov.